

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 579/2019
19.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиоца „ХИДРОБИРО“ АД за консалтинг, пројектовање и инжењеринг Нови Сад-у стечају, чији је пуномоћник Зоран Ристић, адвокат из ..., против туженог „НАФТАСНЕМ“ ДОО за трговину и услуге, Сремска Каменица, чији је пуномоћник Александар Ковачевић, адвокат из ..., ради утврђења, вредност предмета спора 50.000.000,00 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 6749/18 од 24.09.2019. године, у седници већа одржаној дана 19.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 6749/18 од 24.09.2019. године.

Образложење

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 6749/18 од 24.09.2019. године потврђена је првостепена пресуда Привредног суда у Новом Саду П 1340/17 од 02.10.2018. године којом је у ставу I изреке одбијен је тужбени захтев у целости којим је тужилац тражио и то: да се утврди према туженом да је престало потраживање испуњењем у висини до 50.000.000,00 динара до којег је јемчио тужилац; да се утврди према туженом да је заложно право-хипотека заснована на основу заложне изјаве од 24.09.2015. године у форми јавно бележничког записа бр. ОПУ 1419-2015 на непокретности Пословном простору-девет и више просторија техничких услуга, површине 257 м², број зграде ..., улаз број ..., који се налази на приземљу стамбене зграде за колективно становање у ..., саграђене на парцели бр. ... КО ... све уписано у лист непокретности ... КО ... као власништво тужиоца у стечају престало по основу потпуног намирања потраживања туженог према тужиоцу насталог по основу уговора о купопродаји 335/14 од 18.11.2014. године и Анекса истог уговора бр. 1 од 09.09.2015. године; да се обавезе тужени на давање изјаве о сагласности за испис хипотеке на непокретности-пословном простору-девет и више просторија техничких услуга, површине 257 м² број зграде ..., улаз број ..., који се налази у приземљу стамбене зграде за колективно становање у ..., саграђене на парцели број ... КО ..., све уписано у лист непокретности број ... КО ... у власништву тужиоца и да се обавезе тужени да трпи да се на основу пресуде изврши испис хипотеке на непокретности напред уписаној код надлежног катастра непокретности, при чему је обавезан тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 355.800,00 динара. Ставом другим изреке

наведене другостепене одлуке одбијен је захтев тужиоца за исплату трошкова насталих у поступку по жалби.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је иститао побијану пресуду у границама прописаним чланом 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", 72/11... 18/20) и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Нису од утицаја ревизијски наводи којим се указује да побијана одлука има недостатака због којих се не може испитати и да у истој нису наведени разлози о битним чињеницама, а чиме се суштински указује да је одлука која се побија ревизијом захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку. Таква битна повреда не представља дозвољени ревизијски разлог предвиђен у члану 407. Закона о парничном поступку, због чега наводи ревидента у том делу нису од утицаја у ревизијском поступку. Неосновани су ревизијски наводи у делу којим се указује на погрешну оцену појединих писаних доказа у списима, исказа сведока и то што није прихваћен његов предлог за извођење доказа вештачењем. Такви ревизијски наводи по садржини представљају указивање да је побијана одлука захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 1. Закона о парничном поступку, а у вези са чланом 8. Закона о парничном поступку. Међутим, другостепени суд је одлуку засновао на чињеничном стању које је првостепени суд утврдио оценом доказа, па нема такве битне повреде поступка пред другостепеним судом, јер докази нису били цењени у поступку доношења одлуке која се побија ревизијом.

Према утврђеном чињеничном стању тужени, као продавац и „Вук Петрол“ ДОО из Београда, као купац су 18.11.2014. године закључили Уговор о купопродаји бр. 335/14 чији је предмет продаја 1.000.000 литара еуро дизела и 500.000 литара безоловног бензина тако што је продавац наведену количину робе купцу испоручивао сукцесивно према диспозицији купца. Уговорени су услови плаћања за сваку ставку диспозицију купца појединачно, а према утврђеном ценовнику продавца на дан диспозиције, док дужничко- поверилачки однос настаје на дан испоруке робе, при чему је уговорена продаја са одложеним плаћањем у року од 35 дана од дана испоруке. Скупштина тужиоца је дана 03.09.2015. године донела Одлуку о располагању имовином велике вредности којом је дозвољено да се конституише извршна вансудска хипотека првог реда у корист друштва Naftachem ДОО из Сремске Каменице (као повериоца) са уписом у надлежни катастар непокретности као средство обезбеђења потраживања повериоца свих новчаних потраживања повериоца према дужнику-„Вук-Петрол“ из Београда по основу Уговора о купопродаји бр. 335/14 од 18.11.2014. године и Анекса 1 истог Уговора закљученог 09.09.2015. године на износ од 50.000.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом и предвиђеним роком доспећа и то намирењем на непокретности - пословном простору ближе описаним као у петитуму

тужбеног захтева. Јавно бележничким записом ОПУ 1419-2015 од 24.09.2015. године тужилац је дао изјаву да је на основу члана 8., 12. и 15. Закона о хипотеци сагласан да овде тужени као заложни поверилац може уписати извршну вансудску хипотеку на непокретности у власништву даваоца заложне изјаве. Изјава је дата ради обезбеђења свих новчаних потраживања заложног повериоца овде туженог према дужнику „Вук Петрол“ ДОО на име испоручене робе и то 1.000.000 литара еуро дизела наведеног квалитета и 500.000 безоловног бензина наведеног квалитета максималне вредности од 50.000.000,00 динара, без обзира да ли је предметна роба доспела за плаћање. Тужени и „Вук Петрол“ ДОО су наставили пословање и након закључења Анекса 1 уговора којим су повећали лимит за издавање нових количина робе на 50.000.000,00 динара, али тужени није могао да наплати своја потраживања за повучену робу, нити путем меница које су му дате.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови налазе да тужбени захтев није основан, применом одредби члана 43. и 44. Закона о хипотеци. Указују да је тужилац гарантовао за испуњење свих новчаних потраживања која су проистекла из предметног Уговора о купопродаји и Анекса и то до вредности износа од 50.000.000,00 динара. Налазе да су без основа наводи тужиоца да не може да одговара својом имовином за дуг „Вук-Петрол“ ДОО мимо наведеног у Уговору и Анексу, односно за сва дуговања која постоје у том односу, већ само на јасно и прецизиран уговорени део где је утврђено да је предмет уговора купопродаја 1.000.000 литара еуро дизела одговарајућег квалитета и 500.000 литара безоловног бензина одговарајућег квалитета. Нижестепени судови су мишљења да је тужилац дао заложну изјаву до максималних 50.000.000,00 динара дуга, који главни дужник дугује овде туженом, због чега је меродавна висина дуга, а што се потврђује и одлуком скуштине тужиоца. Закључују и да је уговор из кога настаје потраживање туженог за које је тужилац јемчио био закључен на неодређено време, што значи да је уговор наставио да постоји и није раскинут односно уговор није закључен само за 2015. годину, већ је наставио са примењивањем и траје до дана одржавања овог поступка, а залога је дата до одређене висине без прецизирања за коју се пословну годину односи.

Према оцени Врховног касационог суда нижестепени судови су правилно оценили да не постоји основ за утврђење престанка потраживања туженог према тужиоцу, односно престанка заложне изјаве и брисања хипотеке на непокретностима тужиоца ближе одређеним тужбеним захтевом.

Ревизијом тужиоца оспорава се изнето становиште нижестепених суда. По оцени ревидента главни дужник из уговора поводом чије обавезе је дао заложну изјаву је повукао робу од туженог у висини која превазилази дуг који је био покривен залогом-хипотеком. Указује да је такав главни дужник у периоду од децембра 2014. године до августа 2016. године повукао робу од туженог у износу од 180.000.000,00 динара и исту исплатио, као и да тужилац не може да одговара својом имовином по заложној изјави за количину робе која је од туженог повучена мимо закљученог уговора и анекса. Сматра да тужилац као заложни дужник може да одговара својом имовином само за дуг главног дужника за количину нафтних деривата која је била исказана у уговору и анексу закљученим са туженим за период важења од једне године.

Врховни касациони суд не прихвата ревизијске наводе туженог.

Свако потраживање, укључујући и будуће или условно потраживање, као и потраживање исказано у страниј валути може да буде обезбеђено хипотеком, а такво потраживање обухвата главни дуг, камату и трошкове наплате, према члану 7. ст. 1. и 2. Закона о хипотеци („Службени гласник РС“ број 115/05.. 63/15). Када хипотека буде установљена она може престати на начин прописан у члану 43. Закона о хипотеци. Престанак хипотеке настаје њеним брисањем из одговарајућег регистра непокретности и то на захтев дужника, власника или повериоца у случају да обезбеђено потраживање престане на начин дозвољен законом. Услов за престанак хипотеке се тиме своди на то да потраживање поводом кога је уписана хипотека престане намирењем или на други одговарајући начин, па све док такво потраживање није намирено постоји и основ за опстанак залогa на терет имовине заложног дужника.

У конкретном случају, тужилац има својство власника и заложног дужника на непокретностима спецификованим тужбеним захтевом. Својство заложног дужника успостављено је сопственом заложном изјавом, којој је претходила и одговарајућа одлука скупштине чланова туженог о располагању имовином велике вредности. Предмет заложне изјаве јасно је одређен и ограничава се на сваки дуг привредног друштва „Вук Петрол“ ДОО из Београда према туженом за количине робе преузете по уговору о купопродаји бр. 335/14 од 18.11.2014 са Анексом бр. 1 од 09.09.2015. године до висине од 50.000.000,00 динара. Будући да према стању у списима егзистира дуг који је био обезбеђен означеном хипотеком по заложној изјави тужиоца и то у износу који превазилази лимит који је у њој садржан, то не постоји суштински услов за престанак хипотеке по члану 43. Закона о хипотеци, како то правилно закључују нижестепени судови.

Неосновано се ревизијом указује на то да тужилац хипотекованом непокретности одговара само за дуг главног дужника за количину нафтних деривата која је била исказана у уговору и анексу закљученом са туженим за период важења од једне године. Уговор о купопродаји бр. 335/14 од 18.11.2014 са Анексом бр. 1 од 09.09.2015. године представљају трајни дуговински однос са основом у уговору у купопродаји нафтних деривата у оквирно одређеним годишњим количинама за период обрачуна од 31. јануара текуће године до 31. јануара наредне године. Тужилац је хипотекованим непокретностима гарантовао за испуњење новчаних обавеза купца нафтних деривата по означеним уговорима до износа од 50.000.0000,00 динара, без било каквих временских ограничења или лимита у погледу количине нафтних деривата која ће бити прометована. Овакве условљености нема ни у заложним изјавама тужиоца којима је хипотека и била установљена. Предмет обавезе чије се испуњење гарантује не може бити предмет тумачења, већ мора изричито бити одређена у складу са чланом 14. Закона о хипотеци. Тужиоцу су били познати начин и услови под којима ће се реализовати купопродајни однос у којем стиче својство заложног дужника за обавезе купца, па је ипак на то пристао, а разлочи због чега је то учинио представљају његов избор и не могу бити предмет испитивања у судском поступку.

Без утицаја су ревизијски наводи тужиоца у делу којим се указује да не одговара својом имовином по заложној изјави за количину робе коју је дужник повукао мимо

закљученог уговора и анекса, односно да његово дуговање значајно превазилази лимит вредности робе за коју је издата спорна заложна изјава. Напротив, према чињеничном стању заснованом на доказима у списима произлази постојање дуга купца управо по уговору о купопродаји бр. 335/14 од 18.11.2014 са Анексом бр. 1 од 09.09.2015. године, а за чије обавезе је и била дата спорна заложна изјава и у том погледу постоји потпуна корелација. Висина укупног дуговања купца не умањује, нити искључује дејства заложне изјава тужиоца, док је истовремено његова одговорност ограничена на лимит које је садржан у самој заложној изјави.

На основу изложеног, Врховни касациони суд применом процених овлашћења из члана 414. Закона о парничном поступку је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић